УНИВЕРЗИТЕТ
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ

„Размислувај во боја: 16 дена портокалов свет за подобро утре“

РАЗВОЈОТ НА МАКЕДОНСКАТА СУДСКА ПРАКСА ПРИ ПОСТАПУВАЊЕ ВО СЛУЧАИ НА РОДОВО-БАЗИРАНО НАСИЛСТВО

вон.проф.д-р Елена Максимова
Правен факултет,
Универзитет „Гоце Делчев“

„Синдром на скршена жена“ – **“Battered woman syndrome”**

„Синдром на скршена жена“ – **“Battered woman syndrome”**

1

2

3

4

„Синдром на скршена жена“ – “Battered woman syndrome”

1

„Посттрауматско стресно нарушување“, придружена со депресија, губење на контрола, чувство на вина, немирен сон и опсесивно размислување за криминалниот настан. Кај сексуален криминал или физички напад - последиците од емоционално растројство се долготрајни

2

4

„Синдром на скршена жена“ – “Battered woman syndrome”

1

3

чувство на „научена беспомошност“,
- ја спречува да ја напушти врската
отсуството на ефектите од реакцијата на жртвата на насилство,
таа создава депресија и страв, состојба на немоќ и убедување дека не може да воспостави контрола над сопствениот живот

2

„Синдром на скршена жена“ – “Battered woman syndrome”

3

стравот го активира автоматскиот нервен систем за производство на невротрансмитери и хормони кои произведуваат хиперарула - жената прави процена на заканата и одлучува дали да се справи со проблемот или да бега - злоупотребувани во континуитет – ја прави хипероусална / хипервозбудена, а потоа ја наведува кон психолошко бегство

2

4

„Синдром на скршена жена“ – “Battered woman syndrome”

1

3

4

Хипервозбудата ПТС„ „борба или бегај“ - постојано вклучено личноста живее во состојба на постојана напнатост → постојано чувство на сомневање и паника,паранојата и раздразливоста – дури и вршење кривични дела – убиство!

„Синдром на скршена жена“ – “Battered woman syndrome”

\> 2019

1

123 КЗ за убиство на сопругот и досудена казна од 6 год. затвор, самоодбрана, , мајка на две деца, 24 год. жртва на семејно насилство

2

Убиство, осудена на 6 г и 10 м.
Мажена, мајка на 2 деца (едно малолетно), неколку месеци жртва на психичко и физичко насилство од познаник

3

Осудена на 20 год затвор – убиство
Во странство, мајка на 2 деца, насилство во семејството, скврнавење на жртва, психички проб. кај неа и кај децата, неука

4

Убиство на брачен другар од страна на 40-годишна сопруга, жртва на насилство во текот на целиот брак.
Осудена во 2010 година за убиство на подмолен начин извршено со труење, на кое дополнителни отежнувачки околности се скврнавењето на трупот.
Осудена на 12 години затвор

„Синдром на скршена жена“ –
“Battered woman syndrome”

2019<

1

септември 2021 година
23-годишна жена во состојба на силна раздразливост го одзеде животот на лице со кое живеела во вонбрачна заедница поради претходно насилство
Обвинителството - за убиство ма миг.
Влијание на невладини организации Одбраната - институтот нужна одбрана.

2

Во 2019 година таму сопруга, на возраст од 50 години за сторено кривично дело – убиство од член 123 ст.2 од Кривичниот законик за сторено убиство над нејзиниот сопруг.
По претходна расправија ја зела секирата што била во близина и во дворот од семејната куќа му задала три удари со сечилото на сега починатиот

3

Јуни 2021
39-годишна тетовчанка која сама пријавила во полиција дека извршила кривично дело убиство врз невенчаниот сопруг. Иако и претходела вербална расправија, пропратена со навреди и пцовки, во критичниот момент починатиот лежел на душек поставен на подот во дневна соба сместена во подрум Затоа обвинителството ја товари за убиство на подмолен начин

„Синдром на скршена жена" – **"Battered woman syndrome"**

да остане **неказнета -** исклучување на противправноста – нужна одбрана

би се казнила поблаго - пречекорување на границите на нужната одбрана или ослободување од казна- ст .3

Ќе се казни како за убиство на миг -

би се казнила **согласно основниот облик** на кривичното дело дури и за квалификаторен облик

Што доколку убиството не е истовремено – доколку не се задоволени елементите на нужна одбрана а претходи BWS и виктимизација

Консолидирани членови со листа на измени

Видео презентација

ОСНОВЕН СЛ.В. 37/1996 | КОНСОЛИДИРАН ЗАКЛУЧНО СО СЛ.В. 80/1999 | КОНСОЛИДИРАН ЗАКЛУЧНО СО СЛ.В. 19/2004 | АКТУЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН СЛ.В. 36/2023

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК
Сл.В. 37/1996

Убиство на миг

Член 125

Тој којшто друг ќе лиши од живот на миг, доведен без своја вина во состојба на силна раздразнетост со напад или со тешко навредување од страна на убиениот ќе се казни со затвор од една до пет години.

<< Влегува во сила на 06.08.1996; Се применува од 01.11.1996 >>

Членот 125 е спомнат во членовите: 123 1 од Судски билтен 2019 Апелација Штип бр:12

Судски одлуки поврзани со овој член

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК
Член 125
Консолидиран - заклучно со Сл. весник бр. 19/2004 од 30.03.2004

Убиство на миг

Тој што друг ќе лиши од живот на миг, доведен без своја вина во состојба на силна раздразнетост со напад или со тешко навредување или како последица на семејно насилство од страна на убиениот ќе се казни со затвор од една до ~~пет~~ години.

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК
Член 125
Консолидиран - актуелен

Убиство на миг

Тој што друг ќе лиши од живот на миг, доведен без своја вина во состојба на силна раздразнетост со напад или со тешко навредување или како последица на семејно насилство, родово-базирано насилство врз жените од страна на убиениот, ќе се казни со затвор од една до осум години.

*Листа на членови кои го изменуваат **членот 125**.*
Вкупно 3 измени.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК
Сл.В. 80/1999

Член 43

Во целиот текст на Кривичниот законик зборот којшто, се заменува со зборот што.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК
Сл.В. 19/2004

Член 77

Во членот 125 по зборот навредување се додаваат зборовите: или како последица на семејно насилство.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА КРИВИЧНИОТ ЗАКОНИК (*)
Сл.В. 36/2023

Член 7

Членот 125 се менува и гласи:
"Тој што друг ќе лиши од живот на миг, доведен без своја вина во состојба на силна раздразнетост со напад или со тешко навредување или како последица на семејно насилство, родово-базирано насилство врз жените од страна на убиениот, ќе се казни со затвор од една до осум години."

„Синдром на скршена жена“ – “Battered woman syndrome”

1

123 КЗ за убиство на сопругот и досудена казна од 6 год. затвор, самоодбрана, мајка на две деца, 24 год. жртва на семејно насилство

1

септември 2021 година
23-годишна жена во состојба на силна раздразливост го одзеде животот на лице со кое живеела во вонбрачна заедница поради претходно насилство
Обвинителството - за убиство ма миг.
Влијание на невладини организации
Одбраната - институтот нужна одбрана.

123 КЗ за убиство на сопругот и досудена казна од 6 год. затвор, самоодбрана, мајка на две деца, 24 год. жртва на семејно насилство

1

Првостепена постапка - пресуда

- 123 став 1, односно за сторено кривично дело Убиство - **добила 6 (шест) години затвор**
- диспозитивот - делото било сторено при состојба на **битно намалена пресметливост** присутна кај жената, имало **нарушени брачни односи**, а по настанатата вербална расправија, таа во состојба на **„интензивни емоционални доживувања на страв и лична загрозеност“** задала неколкукратни смртоносни удари на нејзиниот сопруг во пределот на челото и тилот на главата, по кои повреди лицето починало.
- „во состојба на битно намалена пресметливост, бидејќи во време на извршувањето на кривичното дело обвинетата била во сотојба на покачена афектна тензија, односно под влијание на интензивни емоционални доживувања на страв или лична загрозеност“ –извадок од пресуда
- Обвинетата ја **признава вината** на почетокот на главната расправа.
- Вештачење дадено од ЈЗУ Универзитетската клиника за психијатрија „кумулираните негативни чувства и нивната ерупција во моментот на чинењето на делото, довеле до кочење на интелектуалните и надразнување на моторните функции кои се манифестирале со агресивен одбранбен механизам, па таа делувала во состојба на битно намалена пресметливост.“
- олеснителни околности Судот ги ценел придонесот на починатиот кон сторувањето на делото, степенот на вина кај обвинетата

123 КЗ за убиство на сопругот и досудена казна од 6 год. затвор, самоодбрана, мајка на две деца, 24 год. жртва на семејно насилство

1

Жалбена постапка

- За делот на одлуката на кривичната санкција и трошоците – **преку бранител**
- **лично поднела жалба -** побива во делот на утврдената фактичка состојба и одлуката за кривичната санкција. Предлага да се ослободи од обвинение или да и се изрече поблага санкција
- **Застапникот на обвинението** исто така поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка и одлуката за казната и преценување на олеснителните околности. Предлагал, да се досуди повисока затворска казна.

- **Апелациониот суд во Штип утврдил дека жалбите се неосновани и ја потврдил кривичната пресуда.**

септември 2021 година
23-годишна жена во состојба на силна раздразливост го одзеде животот на лице со кое живеела во вонбрачна заедница поради претходно насилство
Обвинителството - за убиство ма миг.
Влијание на невладини организации
Одбраната - институтот нужна одбрана.

1

Првостепена постапка

- согласно член 403 точка 1 од ЗКП ја **ослободил обвинетата** П. И. од обвинение за кривично дело Убиство на миг од член 125 од Кривичниот законик.
- ден 29.09.2021 година во врменскиот период од 01,30 часот до 03,00 часот, во семејната куќа во која живееле заедно со нејзиниот вонбрачен сопруг, сега покојниот А. Р **го лишила од живот на миг доведена без своја вина во состојба на силна раздразнетост како последица на напад и семејно насилство** од страна на убиениот кое го трпела повеќе години на начин што, откако се довел во алкохолизирана состојба,
- се вратиле од гости → вербална расправија, обвинетата влегла во спалната да спие, влегол, ја фатил за пицамата, ја влечел и и' ја скинал, па откако ја извлекол во кујната ја изудирал со тупаници по увото, главата, левото рамо и со клоца во пределот на левата надколеница (потврдено со медицинска документација), ја фатил силно со рацете за вратот и почнал да ја дави - не можела да дише
- - тогаш во состојба на силна раздразнетост како последица на нападот, го зела ножот со сечиво 15 см. кој стоел на рабтната маса кој се нашол блиску до неа и му нанела една убодна рана во пределот на срцето со должина од 20 см. поради што дошло до пореметување и престанок на функционирањето на срцето.

невропсихијатриското вештачење за обвинетата од Универзитетска клиника за психијатрија
Обвинетата → делото го сторила во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност, дека виктимолошкиот момент е изразито значаен како од психолошки така и од физички аспект, како и дека делото од страна на обвинетата е сторено во континуитет, откако истата била доведена во безизлезна и животно загрозувачка состо

→ обвинетата делувала во рамки на нужна одбрана одбивајќи од себе напад кој трае, со оглед на инензитетот на нападот по оцена на овој суд произлегува дека одбраната н аобвинетата критичниот период била сразмерна на интензитетот на нападот од сега покојниот кон неа и оттука не може да стане збор за пречекорување на нужната одбрана, со оглед дека обвинетата имала право да се брани од противправниот напад, односно нејзината одбрана била неопходна со оглед дека не постоел друг начин истата да се брани, а по интензитет одбраната била адекватна на интензитетот на нападот.

УНИВЕРЗИТЕТ
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ
ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ

septembri

септември 2021 година
23-годишна жена во состојба на силна раздразливост го одзеде животот на лице со кое живеела во вонбрачна заедница поради претходно насилство
Обвинителството - за убиство ма миг.
Влијание на невладини организации
Одбраната - институтот нужна одбрана.

1

Жалбена постапка

- јавниот обвинител - поради погрешно уврдена фактичка состојба, станува збор за убиство на миг, а не нужна одбрана, со предлог жалбата да се уважи, обжалената, пресуда да се укине и предметот да се врати на повторно судење и одлучување
  - не е јасно од каде првостепениот суд констатирал дека обвинетата била давена и претстоела опасност да престане да дише, со оглед дека таквата околност не произлегла ниту од писменото вештачење, ниту пак од исказот на вештото лице – нема ист интезитет
- Одговор на изјавената жалба е поднесн од страна на обвинетата - оспоруваат наводите изнесени во жалбата на обвинителството и се предлага истата да се одбие како неоснована и првостепената пресуда да се потврди
- Вишото јавно обвинителство - предлага да се одбие како неоснована жалбата на Основното јавно обвинителство
- Советот - постапувајќи по молбата во одогворот на жалба, на ден 01.06.2022 година закажа и одржа јавна седница во присуство на јавен обвинител од Вишото јавно обвинителство обвинетата нејзиниот бранител и јавност
- Жалбата е неоснована

сличности

разлики

Вктимизација од интимен партнер

сличности

разлики

1. интензивни емоционални доживувања - страв и лична загрозеност – БНП 2. во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност

Вктимизација од интимен партнер

сличности

разлики

Ист трагичен исход

1. интензивни емоционални доживувања - страв и лична загрозеност – БНП 2. во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност

Вктимизација од интимен партнер

сличности

разлики

Ист трагичен исход

1. интензивни емоционални доживувања - страв и лична загрозеност – БНП 2. во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност

Вктимизација од интимен партнер

Различна правна квалификација

сличности

Ист трагичен исход

1. интензивни емоционални доживувања - страв и лична загрозеност – БНП 2. во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност

Вктимизација од интимен партнер

разлики

Различен третман при првостепена постапка

Различна правна квалификација

сличности	разлики
Ист трагичен исход	Различен третман во второстепена постапка
1. интензивни емоционални доживувања - страв и лична загрозеност – БНП 2. во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност	Различен третман при првостепена постапка
Вктимизација од интимен партнер	Различна правна квалификација

сличности

Ист трагичен исход

1. интензивни емоционални доживувања - страв и лична загрозеност – БНП 2. во состојба на силна раздразнетост и животна загрозеност

Вктимизација од интимен партнер

разлики

Различен – спротивен исход од судење

Различен третман во второстепена постапка

Различен третман при првостепена постапка

Различна правна квалификација

Подобрувања:

-во пракса

-во законодавство

Загрижува:

состојба кога делото нема да ги исполнува елементите на нужна одбрана, а постои BWS и претходна виктимизација